

Tercer premi: Escola Finestres

Projecte: "Un pati d'escola saludable. alimentació conscient"

1 - DADES DEL CENTRE

1.1 - Nom del centre educatiu:

Escola Finestres

1.2 - Adreça postal:

C/ Can Caló, 62 - 17830 Finestres

1.3 - Telèfon:

972 680 462

1.5 - Correu electrònic del centre:

b7002201@xtec.cat

2 - DADES DELS RESPONSABLES

2.1 - Nom persona responsable:

Carme Teixidor Reixach

3 - DADES DEL ALUMNAT

3.1 - Nivells educatius a què s'adreça el projecte

Educació infantil, Educació primària

3.2 - Nombre d'alumnes participants en el projecte

36

4 - DADES DEL PROJECTE

4.1 - Descripció

El nostre projecte pretén crear un "pati saludable" per a l'escola mitjançant un procés de cocreació. Parteix d'una petició que va sorgir a l'assemblea d'alumnes de l'inici del curs 2013 2014. Aquesta petició va ser traslladada per les mestres a l'Associació de Mares i Pares de l'escola, i a partir d'aquí s'inicià un procés col·lectiu on el principal objectiu és que totes les persones de la comunitat educativa puguin prendre-hi part activament. Pretenem que els somnis, els coneixements i les diferents habilitats individuals es complementin per a crear quelcom col·lectiu.

Al llarg del curs 13-14 vam aconseguir que tota la comunitat educativa prenguéss part en un procés de decisió col·lectiva, que tingués en compte els diferents punts de vista i sensibilitats, per tal de definir el nostre futur pati. D'aquí en van sortir dos projectes diferenciats: una pati d'escola saludable: exercici físic respectuós i un pati d'escola saludable: alimentació conscient.

Durant el curs 14-15 es va portar a terme el projecte un pati d'escola saludable: alimentació conscient, que és els que us presentem a continuació.

4.2 – Objectius del projecte

1. Possibilitar que els alumnes puguin créixer en llibertat, afavorint la participació dels nens i nenes en la vida escolar.
2. Crear sentit de comunitat educativa, participar tots en aquest projecte; nens i nenes; pares i mares; les mestres.
3. Preparar els nens i nenes perquè siguin persones actives, crítiques, implicades i capaces de construir la justícia social.
4. Possibilitar que els alumnes puguin viure un procés d'autogestió.
5. Ajudar als nens i nenes a aprendre a participar; a prendre decisions; a assumir responsabilitats; a compartir el poder; a saber autogestionar-se.
6. Promocionar el procés de cocreació del pati com un treball de democràcia a l'escola.
7. Idear un "pati saludable", amb plantes medicinals, flors comestibles, arbres fruiters i hort ecològic.
8. Promocionar l'estil de "pati saludable" perquè s'apliqui a altres escoles.

4.3 - Continguts curriculars

- Presa de decisions.
- Resolució de conflictes.
- Iniciativa.
- Empatia.
- Solució de problemes i resolució de conflictes.
- Defensa dels drets.
- Compliment d' acords col.lectius.
- Assertivitat.
- Escolta activa.
- Implicació en el grup de treball i en tot el projecte de cocreació del pati.
- Raonaments matemàtics.
- L'avaluació com a eina del procés de cocreació.
- L'alimentació conscient.
- L'alimentació ecològica.
- Productes de proximitat.
- Les plantes remeieres.
- Flors comestibles.
- L'hort escolar ecològic i sostenible.
- Les TIC com a eina de comunicació."

4.4 – Activitats realitzades

FASE 1

1.1 -Recordem als alumnes a on estem i plantegem les fases que es duran a terme en relació al projecte ""pati saludable"" durant el curs en qüestió. Assemblea d'alumnes d'inici de curs.

1.2 - El nom de la classe: Un arbre fruiter, un bolet o una planta medicinal?

Es treballa mitjançant el mètode de projectes alguna planta, arbre o bolet que tinguem al pati. Els escollits van ser: El noguer; La dent de lleó; el romaní.

FASE 2

2.1.- Xerrada amb els alumnes sobre els beneficis d'una alimentació saludable amb idees i propostes per potenciar els bons hàbits alimentaris.

2.2.- Assessorament a la comissió del projecte pati. Recull de propostes de gent experta per poder dissenyar els "espais saludables".

2.3.- Xerrada-col·loqui amb els alumnes sobre flors comestibles. Quines flors són comestibles? Quines flors comestibles tenim a la zona de la Garrotxa?

Tastet de flors.

Tallers de cuina saludable.

Tallers de farmaciola natural.

FASE 3

Disseny de cada un dels espais pensant en quines flors volem tenir al pati i disseny de les taules i bancs.

FASE 4

Realització d'un pressupost per a cada espai.

Els nens i nenes de cycle superior amb la supervisió de la tutora s'encarregaran de calcular el cost de cada un dels espais. Es faran els pressupostos de les tres propostes de cada espai.

FASE 5

Revisió de les propostes d'espais.

Trobada entre els experts que ja ens havien assessorat a la fase 2 per revisar cada un dels espais saludables i introduir-hi modificacions i canvis oportuns.

FASE 6

Execució, creació i implementació dels nous espais saludables al pati. S'establiran diferents dies durant el curs on s'aniran executant els espais segons dificultat i temps previst per a realitzar els canvis. Un espai de participació familiar, en la mesura del possible, on tots petits i grans puguem participar de la creació d'aquests espais del nostre pati.

FASE 7

7.1- Avaluació del projecte. Es realitzarà mitjançant dos processos:

7.1.1- Es realitzaran observacions directes de l'espai de pati recollint fotografies i vídeos per tal d'analitzar-los amb la comissió del projecte pati. Aquestes serviran per avaluar si els espais estan complint els objectius establerts.

7.1.2- A finals del curs 2014-2015 es passarà una enquesta a tota la comunitat educativa per tal de recollir les impressions i les valoracions del projecte de pati saludable."

4.5 - Recursos humans i materials

Un dels punts a destacar d'aquest projecte és que no tan sols és un procés de democràcia directa, incloent tota la comunitat educativa, sinó que més enllà del treball assembleari i en comissions, també hi ha un procés de participació col·lectiva i convivència a l'hora d'executar el projecte. No s'ha pres una decisió i s'ha pressupostat la feina a una empresa perquè la dugui a terme, sinó que una de les finalitats del procés és aconseguir realitzar tot el procés entre tots i totes. És un projecte que s'ha dut i es durà a terme de forma autogestionada, en un treball conjunt de mares i pares, mestres i mainada.

Els recursos humans, doncs, som nosaltres mateixes, bàsicament mares, pares i els nostres fills i filles. Pel que fa als materials utilitzats, s'ha decidit entre tots i totes utilitzar materials naturals: fusta, terra, cordes, etc. Després d'assessorar-nos hem decidit que un bon material per a la construcció a l'aire lliure és la fusta d'acàcia, que resulta ser una espècie forana a la nostra zona. Per tant, es pot talar sense cap problema. De fet, la majoria de la fusta d'acàcia utilitzada ens l'ha proporcionat el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, els quals estant tallant acàcies per a preservar les espècies autòctones. També s'han utilitzat costers de fusta de faig i roure, materials locals derivats de l'explotació dels boscos de la zona. De tota aquesta fusta se n'ha extret l'escorça i s'ha polit per posteriorment tractor-la amb olis i lasurs ecològics. El material de ferreteria utilitzat és inoxidable.

Les plantes que s'han plantat i es plantaran al pati són plantes autòctones, més concretament del nostre entorn més proper; no només per afavorir la seva supervivència sinó perquè es vol donar valor a l'ús del que tenim al nostre entorn més proper. Són bàsicament plantes remeieres i amb flors comestibles. El cultiu d'hortalisses i verdures provenen del Banc de Llavors de la Garrotxa."

4.6 – Avaluació: El projecte, com ha millorat l'aprenentatge de l'alumnat?

Els alumnes han treballat les habilitats comunicatives i personals. Pensem que aquestes són molt importants per aprendre a conviure i habitar en el món. També s'han creat uns hàbits saludables que abans de realitzar aquest projecte no teníem. Per exemple que tots els alumnes des de P3 a 6è esmorzem de forma conscient, és a dir, primer esmorzem asseguts a taula a l'aire lliure i després anem a jugar. Hem après a valorar les plantes remeieres i els seus beneficis saludables, els productes autòctons i de proximitat.

Volem deixar escrit que aquest projecte va rebre una beca "Educar menjant" de la Fundació Casademont i una part del projecte va rebre un accèssit al premi de l'Associació d'Antics Diputats del Parlament de Catalunya.

5 – CRITERIS DE VALORACIÓ

Explica com el projecte integra els criteris següents (tal i com s'han definit a les bases del premi):

5.1 – **Innovació:** Quins són els elements innovadors en relació als objectius del projecte?

La comunitat educativa considerem que el pati és un dels espais pedagògics més importants de l'escola. El nostre projecte pretén millorar el pati mitjançant un procés de cocreació, un procés compartit entre tots. Tenim un pati amb un gran potencial. Pensem que és necessari que els nostres infants puguin gaudir d'un pati amb espais per seure i menjar tranquil·lament. A la nostra escola valorem i potenciem els àpats.

Pensem que és un moment que a més de treballar tots els hàbits relacionats amb l'alimentació (rentar-se les mans; menjar a poc a poc; menjar a consciència; recollir i netejar la taula...) implica situacions molt enriquidores, ja que s'estableix un intercanvi de diferents hàbits alimentaris segons els costums familiars, les religions... i sorgeixen converses i vivències espontànies que sovint són difícils d'aconseguir durant les hores de classe.

Hem creat espais al pati on puguem mantenir i potenciar els hàbits alimentaris, així com, afavorir les relacions i els vincles efectius. Hem col·locat taules i bancs, segons les edats dels nens, perquè puguin seure adequadament, hem construït zones d'hort, zones de plantes medicinals i arbres fruiters, tot això utilitzant materials respectuosos amb el medi ambient i de proximitat. Tots ells elements propis d'un ambient rural com és el nostre: fustes, troncs, pedres...

5.2 – **Currículum:** Quines són les principals competències que ha permès desenvolupar el projecte?

1. *Competències comunicatives:*

- Expressar idees i organitzar informacions de manera eficaç i intel·ligible sobre espais, fets, problemes i fenòmens geogràfics, històrics, socials, naturals i tecnològics.
- Comunicar idees i informacions de manera oral, escrita, visual i utilitzant les TIC per informar, per convèncer, per dialogar.
- Identificar informacions rellevants de l'àrea en textos que utilitzen diferents canals comunicatius i de procedències diverses.

2. *Competències personals:*

- Aplicar coneixements i habilitats en contextos familiars i del seu entorn.
- Dissenyar i aplicar projectes individuals i col·lectius de manera responsable i creativa.
- Desenvolupar habilitats personals (autoestima, autocrítica, autoreflexió, autoaprenentatge, iniciativa...) que afavoreixen les relacions interpersonals.

3. *Competències metodològiques:*

- Plantejar-se preguntes que puguin ser objecte d'investigació.
- Utilitzar habilitats de planificació del treball.
- Utilitzar habilitats per a la recollida i tractament de la informació.
- Utilitzar el pensament crític i creatiu per a l'anàlisi de la informació, la resolució de problemes i la presa de decisions.

4. *Competència de conviure i habitar el món:*

- Conèixer i comprendre el context natural, social, cultural i tecnològic on està immers.
- Identificar un problema de naturalesa geogràfica o mediambiental, ubicar-lo en el territori, analitzar-ne les causes i les conseqüències i el rol dels seus protagonistes, valorar les alternatives al problema i fer-ne una proposta pròpia que es pugui dur a la pràctica, tenint en compte l'ús sostenible del medi.
- Participar en la vida col·lectiva de la classe, l'escola i la localitat, posant en pràctica habilitats socials que afavoreixen les relacions interpersonals.

- Actuar en el marc de projectes col·lectius per resoldre problemes i millorar la vida de la comunitat i per promoure una vida saludable.

5.3 – **Significació:** Quines experiències properes a l'alumne s'han escollit? Quina participació ha tingut l'alumnat?

Pensem que totes les activitats han estat dissenyades per ser significatives i properes als alumnes. Totes les fases del projecte amb les seves respectives activitats explicades anteriorment, han estat pensades perquè els alumnes hi tinguessin cabuda i participació. Fins i tot han participat en la construcció dels espais saludables del pati compartint amb les seves mares i pares una experiència de gran valor educatiu.

5.4 – **Comunicació:** Quines activitats han emprat la comunicació com a eina d'aprenentatge?

Un dels punts a destacar d'aquest projecte és que no és simplement un procés de democràcia directa, incloent tota la comunitat educativa, sinó que més enllà del treball assembleari i en comissions, també hi ha un procés de participació col·lectiva i convivència a l'hora d'executar el projecte.

La comunicació és la base de totes les activitats programades. Cada una de les fases es sustenta en la comunicació ja que els alumnes han d'expressar idees i organitzar informacions de manera eficaç, arribar a acords, exposar-lo a la resta de l'escola...

5.5 – **Acció:** Quin resultat final s'ha obtingut? Quins valors s'ha permès incorporar?

En general valorem molt positivament el treball realitzat durant el curs passat. El projecte, que es va definir amb tota la comunitat educativa a principis de curs, era ambiciós: dissenyar i dur a terme entre tots i totes un nou pati saludable, arribant a acords i prenent decisions col·lectives. Un repte que vam afrontar amb molt entusiasme, sabent que no seria fàcil, ja que la comunitat és diversa i els processos col·lectius requereixen molt de temps, dedicació i voluntat d'entesa.

Considerem que el treball que s'està realitzant en aquest sentit és de gran valor educatiu i pedagògic per a tots i totes. Estem construint convivència, necessària pels ciutadans i ciutadanes dins d'una societat democràtica. Hem cocreat sota els principis d'igualtat i participació.

5.6 – **Projecció.** Com s'ha vinculat el projecte al món professional? Com ha contribuït a la comunitat propera?

Els alumnes han viscut un procés d'autogestió, un sistema d'organització respectuós amb les possibilitats de les que es disposa, tan materials com personals, on cada u aporta allò que es veu capaç d'aportar en el projecte comú. Un projecte humil en recursos però molt ambiciós pel que fa a l'esforç, voluntat d'entesa i implicació.

Més enllà de la comunitat educativa, aquest projecte ha estat en tot moment i segueix estant obert a la participació de tot el poble de Mieres. Fins ara el projecte ha estat molt ben acollit. S'ha rebut aportacions en forma de materials, assessorament i fins i tot participació directa de veïns del poble a l'hora de construir.

Cal comentar també, que totes les jornades de treball al pati i les xerrades que s'han fet a l'escola sobre alimentació, s'han obert al poble.

6 - DOCUMENTS ADDICIONALS

Document 1:

Document escrit del projecte:

<https://drive.google.com/file/d/0B7xExG0pfnVUVmZETmJqdGxmSXc/view?usp=sharing>

Document 2:

Pàgina web del projecte: <https://sites.google.com/a/xtec.cat/escola-finestres/projecte-un-pati-d-escola-saludable-alimentacio-conscient>